

Sygn.akt III AUa 864/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Teresa Suchcicka

SA Sławomir Bagiński

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 stycznia 2019 r. w B.

sprawy z odwołania A. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji wnioskodawcy A. R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 października 2018 r. sygn. akt III U 303/18

oddala apelację.

SSA Teresa Suchcicka SSA Marek Szymanowski SSA Sławomir Bagiński

Sygn. akt III AUa 864/18

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. decyzją z 14 marca 2018 r., wydaną na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.) oraz ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 664 ze zm.), odmówił A. R. prawa do emerytury pomostowej.

A. R. złożył odwołanie od tej decyzji, wskazując, że ZUS niezasadnie odmówił mu prawa do tej emerytury, bo pracował w szczególnych warunkach ponad 25 lat.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, wskazując, że odwołujący nie udowodnił okresu pracy w warunkach szczególnych, wymaganego do uzyskania emerytury pomostowej.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce wyrokiem z 17 października 2018 r. oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że 22 lutego 2018 r. A. R. złożył wniosek o emeryturę pomostową, a decyzją z 14 marca 2018 r. ZUS odmówił mu tego prawa. A. R. był zatrudniony jako cieśla od 2 października 1976 r. do 3 sierpnia 1977 r., a od 2 czerwca 1981 r. do 31 grudnia 2013 r. jako mechanik napraw pojazdów samochodowych, mechanik-lakiernik. W tym

okresie pracy w (...) odwołujący wykonywał prace polegające na generalnych remontach pojazdów, w tym prace w kanałach remontowych, lakierowanie pojazdów, spawanie elementów oraz inne prace przy naprawie i modernizacji pojazdów (wymontowywanie siedzeń, szyb, elementów wyposażenia i inne naprawy elementów mechanicznych i elektrycznych pojazdów). Do stażu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zaliczono odwołującemu okres zatrudnienia od 2 czerwca 1981 r. do 14 grudnia 1987 r., od 16 grudnia 1987 r. do 31 stycznia 1990 r., od 4 lutego 1990 r. do 28 lutego 1990 r. i od 3 marca 1990 r. do 31 grudnia 2008 r., tj. okres pracy na stanowisku mechanik napraw pojazdów samochodowych (praca wykonywana w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych i szynowych). Ogólny ustalony okres zatrudnienia odwołującego wynosi 34 lata, 4 miesiące i 26 dni.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że spór w sprawie wymagał ustalenia, czy odwołujący spełnia warunki do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej na podstawie [art. 4](#) lub [art. 49](#) ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 664). Sąd przytoczył treść [art. 4](#) i [art. 49](#) tej ustawy i wyjaśnił, że warunkiem nabycia prawa do emerytury pomostowej w świetle wykładni językowej [art. 4](#) i [art. 49](#) ustawy o emeryturach pomostowych jest legitymowanie się określonym stażem w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. po 31 grudnia 2008 r. Natomiast, jeżeli osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i z tego względu posiada jedynie staż pracy w warunkach szczególnych według poprzednio obowiązujących przepisów, to może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu obecnie obowiązujących przepisów ([art. 3 ust. 1](#) ustawy o emeryturach pomostowych) lub o szczególnym charakterze ([art. 3 ust. 3](#) tej ustawy). Innymi słowy, brak jest podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej takiemu ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie może być obecnie traktowany w ten sposób. Takie stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyrokach: z 13 marca 2012 r. ([II UK 164/11](#)) oraz z 15 stycznia 2013 r. ([I UK 448/12](#)).

Sąd Okręgowy stwierdził, że żadne z tych prac i stanowisk, na których pracował odwołujący, nie są zawarte w Załączniku Nr 1 i 2 ww. ustawy, tj. mechanik napraw pojazdów samochodowych-lakiernik, chociaż są wymienione w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i w myśl tej ustawy są pracami w szczególnych warunkach – co wynika ze świadectwa pracodawcy (...) nr (...) z 31 grudnia 2013 r. Mogą mieć one znaczenie do nabycia wcześniejszej emerytury z art. 184 lub dodatku kompensacyjnego, ale nie są pracami czy stanowiskami objętymi [art. 3](#) ustawy o emeryturach pomostowych i wymienionymi ww. załącznikach. Sąd zaznaczył, że tylko w przypadku spełnienia warunku z [art. 4](#) ustawy o emeryturach pomostowych, czyli wykonywania po 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu [art. 3 ust. 1](#) i [3](#) tej ustawy, okres ten podlegałby zaliczeniu do okresu pracy w ww. warunkach dotyczących okresów z [art. 32](#) i [33](#) ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (ww. przesłanki z pkt 2 i 5 do [art. 4](#) ustawy o emeryturach pomostowych).

Sąd podkreślił, że po 31 grudnia 2008 r. wnioskodawca nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu [art. 3 ust. 1](#) i [3](#) ustawy o emeryturach pomostowych. Oznacza to, że prawo do świadczenia na podstawie [art. 4](#) ustawy o emeryturach pomostowych nie przysługuje odwołującemu właśnie z powodu niewykazania okresów pracy w warunkach szczególnych po 31 grudnia 2008 r. Sąd zaznaczył, że wszystkie wymienione wyżej przesłanki do nabycia prawa do emerytury muszą być spełnione łącznie, o czym stanowi przepis [art. 4](#) tej ustawy. Dlatego też niespełnienie choćby jednej z nich przekreśla możliwość nabycia prawa do świadczenia, co ma miejsce w przypadku odwołującego.

Z uwagi na to, że odwołujący nie spełnił warunków z [art. 4](#) ustawy, to przedmiotem oceny Sądu Okręgowego były przesłanki z [art. 49](#) ustawy, czyli dla osoby, która po 31 grudnia 2008 r. nie pracowała w warunkach szczególnych lub nie wykonywała pracy o szczególnym charakterze w rozumieniu [art. 3 ust. 1](#) i [3](#) tej ustawy. Sąd wyjaśnił, że w świetle tej ostatniej regulacji jedyną możliwością, aby przyznać odwołującemu prawo do emerytury pomostowej jest w tych okolicznościach wykazanie przez odwołującego, że w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych,

tj. 1 stycznia 2009 r., miał on co najmniej 15 lat pracy wykonywaj w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze, ale nie w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lecz w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Wynika to wprost z treści przytoczonego wyżej art. 49 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Niewątpliwie odwołujący w spornych okresach wykonywał pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednak nie oznacza to przyjęcia, że prace takie należy również uznać za prace wykonywane w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż Załączniki nr 1 i nr 2 do tej ustawy, które są jej integralną częścią, zawierają wykazy prac zaliczanych w chwili obecnej do wykonywanych w warunkach szczególnych i prac o szczególnym charakterze. Sąd zaznaczył, że odwołujący nie wskazał okresów pracy określonych w Załączniku nr 1 lub nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, które mogły by być zaliczone w myśl art. 3 do pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu tej ustawy. Dodał, że w spornych okresach odwołujący wykonywał obowiązki na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych-lakiernika, tj. przy generalnych remontach pojazdów, w tym prace w kanałach remontowych, lakierowanie pojazdów, spawanie elementów oraz inne prace przy naprawie i modernizacji pojazdów (wymontowywanie siedzeń, szyb i drobne naprawy). Odwołujący potwierdził to w swoich zeznaniach i wynika to też zakresu jego czynności zawartego w aktach osobowych (...) (M.).

Sąd podkreślił, że ustawa o emeryturach pomostowych znacznie zawęziła rodzaje prac i stanowiska, na których wykonuje się prace w warunkach szczególnych w porównaniu do tych prac i stanowisk, jakie zawiera Wykaz A, będący załącznikiem do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Sąd odwołał się do orzecznictwa Sądu Najwyższego (tj. do wyroku z 4 września 2012 r., I UK 164/12 i wyroku z 13 marca 2012 r., II UK 164/11) i podkreślił, że określenie „okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3”, zawarte w art. 49 pkt 3 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), oznacza okres pracy wskazany w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, bez wliczania do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy z 17 grudnia 1998 r. emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Konieczne jest zatem posiadanie co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 2009 r.). Warunek ten został jasno wyrażony i wynika wprost z literalnego brzmienia art. 49 pkt 3 ustawy i jest zgodny z jej celem. Nie ma więc podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, nie może być kwalifikowany jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu aktualnie obowiązujących przepisów, czyli art. 3 ust. 1 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy) – por. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2018 r. (I UK 259/17, Legalis nr 1820058).

Sąd I instancji dodał, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, co oznacza, że cech pracy „o szczególnym charakterze” lub „w szczególnych warunkach” nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem (wyrok Sądu Najwyższego z 13 marca 2012 r., II UK 164/11). Z tych względów Sąd Okręgowy uznał, że ubezpieczony nie spełnia przesłanki do nabycia prawa do emerytury pomostowej wynikającej z art. 49 tej ustawy. Sąd oddalił też wnioski dowodowe na podstawie art. 217 § 3 k.p.c., wskazując, że sprawa została wyjaśniona do rozstrzygnięcia, a stan faktyczny był bezsporny.

Podzielając stanowisko organu rentowego, że odwołujący nie spełnia przesłanek do nabycia prawa do emerytury pomostowej na podstawie ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, Sąd oddalił odwołanie zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

A. R. złożył apelację od wyroku Sąd Okręgowego, zaskarżając go w całości zarzuć:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegający na

nieuprawnionym przyjęciu, że odwołujący nie spełnia warunków do nabycia emerytury pomostowej,

2. naruszenia art. 258 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. przez zaniechanie dopuszczenia w

sprawie dowodu z przesłuchania w charakterze świadków: E. R., M. S., W. R. (1) i Z. C. na okoliczność wykonywania przez odwołującego prac w szczególnych warunkach przed i po 31 grudnia 2008 r. wskazanych w Załączniku do ustawy o emeryturach pomostowych, a tym samym wykazania spełnienia przez odwołującego przesłanek do nabycia emerytury pomostowej,

3. naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 233 k.p.c. poprzez

dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego na podstawie niepełnego materiału dowodowego.

Wskazując na podniesione zarzuty, odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania i przyznanie mu prawa do emerytury zgodnie ze złożonym wnioskiem, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Odwołujący wniósł również o uzupełnienie materiału dowodowego poprzez dopuszczenie i przeprowadzenie przez Sąd dowodu z przesłuchania świadków: E. R., M. S., W. R. (1), Z. C. na okoliczność, że zarówno przed 31 grudnia 2008 r., jak i po tym dniu odwołujący wykonywał prace polegające na ręcznym kuciu w kuźni, o których mowa w pozycji 9 Załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu

Podstawą wyroku sądu odwoławczego jest materiał dowody zgromadzony przed sądem I instancji i w postępowaniu odwoławczym (**art. 382 k.p.c.**). W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny zdecydował o dopuszczeniu zgłoszonych w apelacji świadków, który to dowód Sąd Okręgowy pominął na podstawie art. 217§3k.p.c. Dopuszczenie tego dowodu w postępowaniu apelacyjnym nie było jednak negowaniem trafności odmowy przeprowadzenia tego dowodu, bowiem w apelacji dowód ten został zgłoszony na inną okoliczność, która miała znaczenie dla rozstrzygnięcia. O ile bowiem w postępowaniu przed Sądem I instancji wnioskodawca zmierzał do wykazania pracy na stanowisku mechanika pojazdów samochodowych - lakiernika to w apelacji dowód ten został zgłoszony na okoliczność, że wnioskodawca zarówno przed 31 grudnia 2008 r., jak i po tym dniu wykonywał prace polegające na ręcznym kuciu w kuźni, o których mowa w pozycji 9 Załącznika nr 1 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. W tych okolicznościach Sąd Apelacyjny uznał, że nawet mimo niepodnoszenia przez wnioskodawcę w postępowaniu pierwszoinstancyjnym wcześniejszego wykonywania pracy w kuźni, celowym było przeprowadzenie tego dowodu. Trudno bowiem negować wartość dowodu na daną okoliczność przed jego realnym przeprowadzeniem.

Przesłuchani świadkowie pracujący z wnioskodawcą również po 2008 r. w Przedsiębiorstwie (...) w O. P. w O. (k 85-87) tj. E. R., M. S., W. R. (2), Z. C. kierownik tej P.) potwierdzili w istocie, że wnioskodawca pracował na stanowisku mechanika pojazdów samochodowych lakiernika, wykonując wszystkie naprawy wykonywane w tym zakładzie (naprawy silników były wykonywane w O.). Z ich zeznań wynika, że faktycznie przy hali było pomieszczenie traktowane jako kuźnia , z jednym paleniskiem, z którego korzystali mechanicy dokonujący napraw. W kuźni tej na stałe zatrudniona była tylko jedna osoba K. B. , a wszyscy mechanicy korzystali z niej jak potrzebowali naprawić lub dorobić jakiś element metalowy, nie była to zatem ich podstawowa praca wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy . Zważywszy że na zmianie pracowało kilku mechaników to przy jednym palenisku nie było nawet fizycznie możliwości stałego wykonywania przez wnioskodawcę pracy w kuźni, o której mowa w punkcie 9 Z. Nr 1 do ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Nie ulega zaś wątpliwości, że również w przypadku pracy w szczególnych warunkach określonej w załączniku Nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych praca ta musi tak być rzeczywiście wykonywana i to w pełnym wymiarze czasu pracy, to jest codziennie i przez całą przewidzianą dla

niego dniówkę roboczą, co wprost wynika, z art. 3 ust. 4 ustawy (por. w tym zakresie wyrok SN z dnia 22 lipca 2013 r. III UK 106/12LEX nr 1555688 i powołane tam orzecznictwo). Nie ulega też wątpliwości, iż również w przypadku przepisów dotyczących emerytur pomostowych, przepisy te należy wyklądać w sposób ścisły a nie rozszerzający (por. wyrok SN z dnia 7 lutego 2012 I UK 276/11 i powołane tam orzecznictwo), a sam Wykaz ma charakter zamknięty co wyklucza jego poszerzenie poprzez zaliczanie do prac wykonywanych w warunkach szczególnych – prac wyraźnie w nim nie wymienionych (por. wyroki SN z: 4 lutego 2015 r., III UK 73/14; 14 maja 2014 r., II UK 460/13; 24 stycznia 2014 r. III UK 33/13; 28 kwietnia 2016 r. III UK 103/15.). W świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie było też sporne, iż za wnioskodawcę nie były odprowadzone żadne składki na Fundusz Emerytur Pomostowych, ani też nie został on zgłoszony jako pracownik wykonujący pracę w warunkach szczególnych (art. 35 i n. ustawy). W świetle powyższego materiału dowodowego niewiarygodne jest, aby w spornym okresie odwołujący w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał tylko prace polegające na ręcznym kuciu w kuźni jak prace podstawowe w pełnym wymiarze czasu pracy. Samo niepodnoszenie wcześniej przez wnioskodawcę pracy w kuźni świadczy o tym, że wnioskodawca w istocie sam prace te traktował jak pomocnicze lub marginalne w stosunku do prac mechanika-lakiernika.

Reasumując przeprowadzony dowód z zeznań świadków nie potwierdził wykonywania przez wnioskodawcę prac w warunkach szczególnych po dniu 31.12.2008r. w rozumieniu Załącznika Nr 1 do wspomnianej wyżej ustawy. Ocena całości materiału dowodowego nie prowadzi zatem ani do odmiennej oceny materiału dowodowego ani do odmiennych ustaleń, niż tych, których dokonał i przyjął za podstawę swojego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy właściwie ustalił stan faktyczny sprawy w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia. Ustalenia te dotyczą istotnych dla sprawy okoliczności i zostały dokonane na podstawie właściwie ocenionych dowodów. Ocena tych dowodów uwzględnia zasady doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania oraz nie przekracza granic swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego).

Ze stanu faktycznego sprawy wynika, że od 2 października 1976 r. do 3 sierpnia 1977 r. A. R. był zatrudniony jako cieśla, a od 2 czerwca 1981 r. do 31 grudnia 2013 r. jako mechanik napraw pojazdów samochodowych, malarz-lakiernik, mechanik-lakiernik. Zgodnie ze świadectwem wykonywania prac w szczególnych warunkach z 31 grudnia 2013 r. odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w szczególnych warunkach w okresie od 2 czerwca 1981 r. do 14 grudnia 1987 r., od 16 grudnia 1987 r. do 31 stycznia 1990 r., od 4 lutego 1990 r. do 28 lutego 1990 r., od 3 stycznia 1990 r. do 31 grudnia 2008 r., wykonując prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych wymienione w Wykazie A Dziale XIV poz. 16 Załącznika nr 1 do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z treścią odwołania oraz wyjaśnieniami i zeznaniami odwołującego, w tym okresie pracy w (...) odwołujący wykonywał prace polegające na generalnych remontach pojazdów, w tym prace w kanałach remontowych, lakierowanie pojazdów, spawanie elementów, prace blacharskie oraz inne prace przy naprawie i modernizacji pojazdów (wymontowywanie siedzeń, szyb, elementów wyposażenia i inne naprawy elementów mechanicznych i elektrycznych pojazdów). Zakres czynności odwołującego na stanowisku mechanika-lakiernika z 2001 r. wskazuje, że do obowiązków odwołującego należało w szczególności: przyjmowanie autobusów i zespołów autobusowych do napraw, ustalenie metodami diagnostycznymi nieodmagań i uszkodzeń poszczególnych układów, zespołów i mechanizmów autobusów; naprawy bieżące i główne zespołów i układów autobusów: silnika, sprzęgła, skrzyni biegów, mostu napędowego, kół jezdnych, układu kierowniczego i hamulcowego, zawieszenia, podwozia i nadwozia; regulowanie sprzęgła, hamulców, układów kierowniczych, luzów zaworowych, układów zasilania silników, gaźników i pomp wtryskowych, ustawianie zapłonu; konserwacja i zabezpieczenie antykorozyjne podwozia i nadwozia autobusu; wykonywanie demontażu i montażu zespołów autobusowych oraz mechanizmów podwozia i nadwozia; zaopatrzenie autobusów w niezbędne płyny eksploatacyjne z zachowaniem ochrony środowiska naturalnego; przeprowadzenie remontów i renowacji powierzchni nadwozi samochodowych, odrdzewianie za pomocą środków chemicznych, zmydlających i organicznych (rozpuszczalniki, rozcieńczalniki, benzyna ekstrakcyjna); gruntowanie (pokrywanie powierzchni emalią gruntową), suszenie zagruntowanej powierzchni i usuwanie usterek powstałych w czasie gruntowania; nakładanie natryskowe emalii jedno- lub wielokrotne na przygotowaną powierzchnię, suszenie lub wypalanie i usuwanie powstałych usterek; polerowanie powierzchni za pomocą past polerskich; montaż szyb metodą klejenia, czy też wymiana szyb i uszczelek gumowych w pojazdach samochodowych. Z angaży

odwołującego wynika też, że zajmował się on konserwacją sprzętu przeciwpożarowego oraz nadzorem i wymianą gaśnic w pojazdach samochodowych. Ponadto z materiału dowodowego sprawy wynika, że już w 1982 r. był kierowany do pracy jako lakiernik. W 1984 r. odwołujący ukończył kurs I stopnia z zakresu bhp przy czynnościach obsługowo-naprawczych. Przechodził również szkolenia bhp na stanowisku lakiernika samochodowego. Złożone do akt osobowych zaświadczenia lekarskie zaświadczały o zdolności odwołującego do pracy na stanowisku mechanika-lakiernika.

Zgromadzona w sprawie dokumentacja oraz wyjaśnienia i zeznania odwołującego pozwalają na ustalenie, że w spornym okresie pracy w (...) S.A. odwołujący wykonywał typowe czynności mechanika pojazdów samochodowych i lakiernika, w tym również prace w kanale remontowym. Jak wcześniej wspomniano dopiero w apelacji wnioskodawca wskazywał na to, że praca, którą wykonywał w spornym okresie w istocie była pracą w szczególnych warunkach w rozumieniu pozycji 9 Załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, czyli pracą polegającą na ręcznym kuciu w kuźni czemu Sąd Apelacyjny z przyczyn wyżej wskazanych nie dał wiary, w szczególności co do tego aby praca w kuźni była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy, miała ona bowiem charakter ewidentnie pomocniczy do pracy mechanika – lakiernika, czyli stanowiska wynikającego z szerokiego materiału zgromadzonego zarówno w aktach osobowych jak i potwierdzonego zeznaniami świadków.

Należy podkreślić, że zadaniem Sądu w tej sprawie było ustalenie, czy A. R. spełnia wszystkie warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury pomostowej, o których mowa w ustawie z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 664). Te warunki określają art. 4 i art. 49 ustawy. Zgodnie z treścią art. 4 tej ustawy, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.; 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych; 7) nastąpiło rozwiązanie z nim stosunku pracy.

W myśl art. 49 ww. ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Należy zaznaczyć, że zakres prac uznawanych za pracę w szczególnych warunkach wymienionych w ustawie o emeryturach pomostowych nie jest tożsamy z zakresem takich prac, na które wskazuje ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. o wieku emerytalnym pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. O ile bowiem prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorym, prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych czy też lakierowanie ręczne lub natryskowe (nie zhermetyzowane) są uznawane za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i odpowiednio Wykazu A, Działu XIV poz. 12, 16 i 17 Załącznika nr 1 do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r., to nie stanowią one prac wykonywanych w tych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. W załącznikach do tej ostatniej ustawy zawężono znacznie wykaz prac świadczonych w szczególnych warunkach w porównaniu z wykazem zawartym w ww. rozporządzeniu z 1983 r., do jakiego odnosi się art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorym, prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych czy też lakierowanie ręczne lub natryskowe (nie zhermetyzowane), o których mowa w Wykazie A, Dziale XIV poz. 12, 16 i 17 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r.,

nie zostały wymienione w załącznikach do ustawy o emeryturach pomostowych, nie są więc pracami w warunkach szczególnych ani o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Ustalenie to ma decydujące znaczenie dla oceny uprawnień A. R. do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, bo praca w (...) jako mechanika-lakiernika miała być jedyną pracą w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, jaką ubezpieczony miał wykonywać po 31 grudnia 2008 r. Skoro tego rodzaju praca nie jest pracą wykonywaną w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, to oznacza, że po 31 grudnia 2008 r. odwołujący nie wykonywał takiej pracy, a zatem nie spełnił przesłanki wymienionej w art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych.

Skoro odwołujący nie spełnił jednej z przesłanek wynikających z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, to podstawą prawną jego żądania przyznania prawa do emerytury pomostowej mógł być jedynie art. 49 tej ustawy dotyczący osób nie pracujących warunkach szczególnych po dniu 31.12.2008r. Na podstawie art. 49 pkt 3 tej ustawy bierze się pod uwagę jedynie okresy pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy (posiadane w dniu wejścia w życie ustawy) . Oznacza to, że przy ustalaniu uprawnień do emerytury pomostowej na tej podstawie prawnej (art. 49) nie mogą być uwzględnione żadne okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, które są takimi jedynie w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ale w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych już nie.

Należy podkreślić, że wykładnia art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych była już przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego. W wyroku z 13 marca 2012 r. (II UK 164/11) Sąd Najwyższy wskazał, że w świetle tego przepisu nie ma podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie może być kwalifikowany jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych). Określenie „okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3”, zawarte w art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, oznacza okres pracy wskazany w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy bez wliczania do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Taki pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z 4 września 2012 r. (I UK 164/12) i w wyroku 22 lipca 2013 r.(III UK 106/12).

W świetle powyższego, dla ustalenia uprawnień A. R. do emerytury pomostowej z art. 49 ustawy nie mają znaczenia żadne okresy wykonywania do 31 grudnia 2008 r. pracy w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów samochodowych, prace spawalnicze, czy też prace polegające na lakierowaniu ręcznym lub natryskowym niezhermetyzowanym, ponieważ są to okresy pracy w szczególnych warunkach jedynie w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Wykazu A Dział XIV poz. 12, 16 i 17 rozporządzenia z 1983 r), nie zaś w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Ustalenie, że przed 31 grudnia 2008 r. odwołujący nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, powoduje, że odwołujący nie spełnił przesłanki wynikającej z art. 49 pkt 3 tej ustawy, a przez to nie spełnił wszystkich warunków niezbędnych do przyznania mu prawa do emerytura pomostowej określonych w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

W tym stanie rzecz Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.